

Polityka Wielkopolski i Pomorza.

Z sejmu.

Wszedł, gdzie tylko przybyli dziennikarze polscy, udział sier rządowych był znaczny. Panowie starostowie chętnie udzielali informacji i dzielili się swymi doświadczeniami radami. Główne jednakże ześrodkowanie władzy znajduje się w ręku p. ministra dla ziem polskich dawnego zaboru pruskiego i wojewodów

Ministrem jest p. Kucharski. Pochodzi on z Małopolski, jest bardzo lubianym i chwalebionym za swoją pracowitość i szybką orientację w sprawach zwłaszcza potrzebujących natychmiastowej decyzji.

Pan minister przyjął dziennikarzy wieczorem na zamku poznańskim. Pisaliśmy o bzydocie tej twierdzy niemieckiej nazewnast obecnym możemy słów parę powiedzieć o wewnętrznym urządzeniu. Znaczna bowiem część zamku z salą tronową budowana specjalnie dla Wilhelma VI stanęła otworem. O ile zewnątrz zamek przedstawia się ohydnie i męczy oko swoją ciężką strukturą, o tyle wewnątrz jest nadwyrzaz jeżeli niebył estetyczny, to zawsze solidny i nie tandetny.

Sala tronowa olbrzymia posiada marmurowe dwa krzesła, w stylu fotelu pozostałego po Karolu Wielkim i kilkanaście krzesel po bokach. Cała wysłana jest bogatymi perskimi dywanami, których Niemcy nie zdołali wywieźć. Ściany sali wyłożone są marmurami, filasty i kolumny marmurowe, okna bizantyjskie, ogrzewana jest kaloryferami.

Boczne pokoje zajęte są na biura ministerialne, korytarz olbrzymi, ozdobiony różnymi antykami, służy za poczekalnię, część zaś zamku przeznaczona została dla uniwersytetu.

Bogactwo efektów świetlnych i mozaiki zachowano dla kaplicy, oświetlonej półtonami, wyrwającymi się, gdzieś z po za gzymsów. Po prawej stronie jedynego ołtarza kazalnica, po lewej męczący, oświetlony z wewnątrz elektrycznym światłem krzyż, jedyna jasna plama w całej kaplicy.

Uczta wieczorna odbyła się w sali mniejszej, iadalnej — cesarskiej. Stoły zasłane były serwetami o orłach pruskich, ale ponieważ obrusy były białe, więc i orły na nich wypadły białe i zbliżone do polskich. Cała zastawa, bielizna stołowa i porcelana wszystko to stanowił podarek Niemców zamieszkałych w Wielkopolsce w celu utrwalenia niemieckiej na ziemiach polskich. Wilhelm umiał być wdzięcznym swoim ofiarodawcom i iść ślepo za dążeniami hakaty. To też przy obiedzie tego zamku padły kiedyś straszne słowa cesarza Niemiec, który powiedział, że „ktoby się kusił przeciwstawić w tych stronach niemieckiej, to on go zetrze na miazgę“.

Wogóle do prorocztw i przepowiedni monarchowie nie mieli szczęścia, zwłaszcza w ostatnich latach, kiedy Lwów musiał wysłuchać wynurzeń cara Mikołaja, który zapewniał, że ziemia ta nigdy nie zostanie wyrwana z rak rosyjskich, z rak prawosławia.

Wieczera była zorganizowana w celu zaznaczenia dażeń politycznych w Wielkopolsce. Zagaił ją swoją mową pan minister, podkreślając, że cała Wielkopolska i Pomorze, co wreszcie powtórzyło się później w wielu oficjalnych i prywatnych przemówieniach, daży do unifikacji z innymi dzielnicami, bo rozumie cel doniosły, jaki ta unifikacja przyniesie.

Rozbrzmiewające w niektórych organach wyrzuty, jakoby Wielkopoleanie myśleli o jakimś wyodrębnieniu, nie mają racji bytu i są tylko przez nieprzyjaciół Polski rozsiewane, być może, nawet w celu osłabienia wiary ludu Śląskiego w potęgę naszej Ojczyzny. Mowa ministra wywarła na zebranych bardzo dodatnie wrażenie i gorąco została oklaskiwana przez licznych, bo z góra trzystu zebranych tu obywateli z różnych warstw społecznych i przedstawicieli prasy.

Doktor Marchlewski, prezes syndykату dziennikarzy Wielkopolskich, dziękował w imieniu Zjazdu za pomoc udzieloną i opiekę rządu zaznaczając, że Zjazd ten przyniesie niezawodnie duże owoce dla kraju!

W imieniu dziennikarzy przybyłych przemawiał red. „Rozwoju“ W. Czajewski, który zaznaczył, że siebie antagonizmów prasa narodowa unika; wierzy ona w rozum polityczny Wielkopolski i Pomorza, odzwierca jej duszę i serce wielkie, notując hojne dary na rzecz

potrzeb Ojczyzny i jej zubożałych krańców. pamięta, w czasie okupacji czyni szlachetne obywateli, którzy przygarnci kromady dzieci z Królestwa Kongresowego, a dziś przygarnci ją z Wileńszczyzny, rozumie też ta prasa narodowa stanowisko patriotyczne robotnika wielkopolskiego i pomorskiego, który odrzuca ze wstretiem straż w tych czasach szkodliwy dla kraju, a przede wszystkim czczi wielką otacza zachowanie się armii tutejszej, która tak zaszczytnie broniła terenów zagrożonej Ojczyzny. Jednym słowem ocenia prasa szczerze ta wyższość Wielkopolski i rozumie, że tak uspołeczniona część narodu wie dokąd i doczego daży.

Jeżeli Wielkopoleanie wołają w tej chwili o pewne odgrózenie czasowo swoich ziem od innych dzielnic polskich, to należy do wyników dużego urobienia politycznego. Boć my rozumiemy, że gdy w pewnej miejscowości pojawia się jakaś morowa zaraza, rozumne społeczeństwo otacza to miejscowość kordonem, aby nie rozlała się na większe przestrzenie.

Ta zaraza jest bolszewizm i komunizm tak rozszerzany w b. Królestwie Kongresowym i wschodniej Małopolsce. Tej zarazy Wielkopolska i Pomorze unikają, a my musimy temu przyklasnąć, jak również cała opinia publiczna, która jest tym razem po stronie poznańczyków i pomorzan, sądząc, że z Wielkopolski pójdzie wiew uzdrowienia na inne dzielnice nowo powstającej do czynu Rzeczypospolitej!

W innych przemówieniach odgrywały ważną rolę dwie kwestie, jedna przystępu do ważna wraz ze sprawą Gdańska, który musi otrzymać nowe przepisy o bardziej konkretnym wcieleniu do Polski oraz kwestie Górnośląska, niezbędna dla Polski. Na cel plebiscytu z inicjatywą redak. Czajewskiego a za zezwoleniem p. ministra zebrano na uczcie tej 9,000 z góra marek, a dr. Marchlewski od syndykату dziennikarzy poznańskich złożył 10000 marek, ofiarowanych przez p. premiera Witosa temuż syndykatowi na zjazd poznański.

Tym sposobem wieczera w zamku przyniosła około 20,000 mk. dla plebiscytu Górnośląskiego.

Co się tyczy zagadnień społeczno-ekonomicznych, to i tu sprawa uprzemysłowienia tych ziem była gorąco omawiana.

Doktor Gantkowski, zwierzchnik wydziału zdrowotności przemówił gorąco w kwestii pracowniczego robotnika miejscowego i wstępną organizację urzędniczej w ministerium dla ziem b. zaboru pruskiego. Praca ta wydała już plon obfity przy urządzeniach państwowych i instytucji w Wielkopolsce i na Pomorzu.

Wieczera na b. zamku Wilhelma zapisała się głęboko w pamięci uczestników raz z względów na niesłychane wyroki boże, które potrafiły upokorzyć dumę potężnego władcy, wykrzykującego w wielu miejscach, że zgnębi naród polski, a zwłaszcza zdusi słowo polskie w Poznańskiem, co wyprzedził nawet przy otwarciu teatru miejskiego, zapewniając, że z tej sceny nigdy nie padnie słowo polskie, a gdzie dziś Zelezowski wystawia najcenniejsze arcydzieła literatury polskiej powtórne za że wieczera ta przywiezła dziwnie harmonijny i jednoczący nastrój. Późno było już, gdy zegnano pana ministra, a jeszcze grupki uczestników stały gwałtownie o sprawach najbardziej pilnych dla wzmocnienia wewnętrznych sił naszej Ojczyzny.

Po za uczty w zamku z politycznych mów musimy położyć nacisk na mowę pana wojewody pomorskiego, wygłoszona na bankiecie w Toruniu. Pan wojewoda mówił tam o Pomorzu, i ludzie osiadłym najbliższej tych wybrzeży, to jest o Kaszubach, którzy, wedle słów p. Wojewody, coraz bardziej łączą się ze swoją macierzą polską. Jest więc nadzieja, że placówka nadmorska będzie trwała boć skoro kaszubi dotąd nie dali się zniemczyć, trudno przypuszczać, aby ten patriotyzm osłabił wtedy, kiedy są już złączeni z centrum państwa polskiego.

I ta mowa otworzyła okienko na krańce ziem polskiej rozłożone przy morzu!

WARSZAWA 11 (PAT) Posiedzenie 218. Marszałek oświadczył, że Naczelnik państwa zwolnił p. Popławskiego z urzędu ministra pracy i opieki społecznej powierzając mu pełnienie funkcji do czasu mianowania następcy

Z pominięciem 3 punktów porządku dziennego przystąpiono do dalszych rozpraw nad konstytucją.

P. Czerniewski (K.N. Chrz. Robot.) oświadcza, że konstytucja powinna odpowiadać tradycjom narodu. Kamieniem węgielnym wolności jest rozwój samorządu. Klub mówcy obstawiać będzie przy szerokim samorządzie miejskim, bronić będzie art. że prezydent ma być katolikiem oraz poprawkę do art. 103 o pracy zarobkowej dla dzieci.

P. d. Rosset. (Zw. Mieszcz.) wyraża zdanie, że konstytucja powinna być solidna i poważna a z drugiej strony trwała, to znaczy obliczona na pewien okres. Powaga ustawodawstwa państwowego wymaga, dwóch Izb. Klub mówcy jest zatem, aby wprowadzenie ministrów oparte było na systemie wyborczym. Przedstawiciele kościoła wybierani powinni być przez ogół duchowieństwa. Do art. o senacie klub mówcy zgłosił poprawkę, by do senatu weszli jeszcze 4 prawnicy od magistratury, adwokatury i instytucji prawnych, oprócz tego Klub żąda skreślenia zdania, według którego tylko połowa mandatów członków Senatu wygasa.

P. Matakiewicz sędzi, że tak ważnej ustawie, jak reforma rolna i konstytucja winny być wynikiem rozumnego kompromisu. Klub mówcy jest za senatem z wyboru bez senatorów wirylistów.

P. Frise imieniem Niemców oświadcza, że na ziemiach polskich niema ewangelicką, któryby się nie cieszył z oswobodzenia Polski. Znana jest w historii tolerancja polska. W Polsce była święta zgoda ale historia zawiera także inne karty o reakcji katolickiej wybrzykach jezuitów. Oświadcza się przeciw artykułom konstytucji głoszącym, że prezydentem może być tylko polak katolik i że kościół katolicki zajmuje miejsce uprzywilejowane. Chcemy, aby Polska była krajem pięknym i bogatym, by panowały w niej wolne narody, a nie Rzym.

P. Bobek, przemawia przeciw dwuizbowości, podnosi znaczenie samorządu podkreślając, że musi on być oparty na powszechnym i równym prawie wyborczym.

Szkola musi mieć charakter publiczny, być bezpłatna i zależć jedynie od czynników fachowych. Zamiast opłat wpisowych należy wprowadzić podatek szkolny. Mówca wstępuje wreszcie stanowczo przeciw szkolem wyznaniowym.

P. Hirszhorn zaznacza, że konstytucja powinna zawierać takie prawa, któreby nienasuwały żadnych wątpliwości.

Stronictwo mówcy jest zatem, aby Naczelnik państwa nie mógł być podczas wojny głównym dowódcą wojsk.

P. Zamorski (Z.L.N.) zaznacza, że przez uchwalenie konstytucji Sejm pragnie zakończyć stan anarchii i bezprawia. Senat nie może być ostoją reakcji gdyż trzy czwarte senatu ma wybrać ludność wśród której jest 80 proc. chłopów.

Mówca przemawia wreszcie przeciw temu, aby Naczelnik państwa był zarazem naczelnym dowódcą oraz aby Naczelnika państwa wybierano przez powszechne wybory.

P. Czaplński oświadcza, że jeżeli konstytucja niezagwarantuje podstawowych zasad demokracji wolności sumienia i rozwoju oświaty wówczas stronictwo mówcy rozpocznie walkę z sejmem o konsekwentną demokrację.

Następnie przystąpiono do nagłej interpellacji p. Dabskiego w sprawie plebiscytu na G. Śląsku.

P. Dabski zapytuje rząd, czy plebiscyt nie będzie odłożony, czy rząd powiadomi czynniki odpowiednie o tem, że są czynione zabiegi celem uniemożliwienia swobodnego wypowiedzenia się ludności, czy zapewnili przyjazd emigrantów na teren plebiscytowy, czy poczynili kroki w celu zapewnienia należytego rozwoju gospodarczego Śląskowi, wraz z gdy plebiscyt wypadnie na korzyść Polski.

Prezydent ministrów w odpowiedzi oświadcza, że według wszelkiego prawdopodobieństwa termin plebiscytowy zostanie dotrzymany. Rząd poczynił wszelkie zarządzenia

G, Śląsk będzie nasz,

Okupacja Niemiec

Podział dobra niemieckiego.

Paryż 10 (PAT) Rada ambasadorów przyjęła szereg postanowień przedstawionych przez komisję pod ału taboru kolejowego. Następnie wysłuchała sprawozdania przedstawiciela Francji Leufewra w komisji do podziału niemieckiego majątku na terenie wojennym. Gdańska Leufewr powraca w najbliższych dniach do Gdańska, (2)

O uregulowanie.

Londyn 10 (PAT) Prasa londyńska przywiązuje doniosłe znaczenie wczorajszej decyzji konferencji w sprawie stosowania sankcji, aż do

uzyskania zadawalniającego uregulowania głównych zobowiązań Niemiec. Dzienniki pochwalają równocześnie oświadczenie Brianda, odrzucające wszelką myśl aneksji Nadrenii przez Francję lub nadanie jej usroju autonomicznego. (2)

GRANICA CELNA.

LONDYN 113 (EE) Rada Najwyższa ustaliła szczegóły przeprowadzenia sankcji celnej i wysłała w tej sprawie telegram do przewodniczącego komisji sojuszniczej w Nadrenii. Granica celna będzie się ciągnęła wzdłuż Renu i będzie obejmować trzy miasta okupowane.

Położenie sowieków ciągle groźne.

PETERSBURG WALCZY DO UPADŁEGO.

PRAGA 10 (PAT) Czeski BP. donosi iskrowo ze Sztokholmu. Według ostatnich doniesień z Moskwy powstanie w Moskwie zostało stłumione za pomocą niezmiernie okrutnych zarządzeń sowieków. Rząd sowiecki uważa za sytuację w Moskwie za dostarczenie zabezpieczenia i wysłał wobec tego część wojsk do Petersburga. W samym Petersburgu zamęt rozszerza się. Strajkuje przeszło 140.000 robotników. Powstańcy w Kronsztadzie odparli wszystkie ataki wojsk bolszewickich.

PETERSBURG ZAJĘLI REWOLUCJONISCI. (?)

Według wiadomości z Rewla Petersburg znajduje się w rękach rewolucjonistów.

WYNURZENIA LENINA.

PRAGA 10 (PAT) Pragska stacja iskrowa przyjęła depesze z Moskwy donoszące, że Lenin zagaił wczoraj 10 kongres partii komunistycznej. Określił on sytuację jako niekorzystną dla rozwoju światowego ruchu rewolucyjnego. Rząd sowiecki uznał za konieczne porozumienie się ze sferami mieszczańskimi i rządami kapitalistycznymi i udzielił wobec tego obcym kapitałom szereg koncesji. Mówiąc o rozruchach w Kronsztadzie oświadczył, że bunt zorganizowany przez Francję będzie w najbliższych dniach stłumiony. Mimo to wydarzenia w Kronsztadzie nakładają na komunistów obowiązek poważnego zastanowienia

się nad wewnętrznym stanem Rosji sowieckiej.

PROGRAM REWOLUCJONISTÓW.

GDANSK. 11 (PAT) Kronsztadzki Komitet rewolucyjny ogłosił w swoim organie cele walki, które są: uwolnienie gniebionych przez komunistów, walka z terrorem czerezwyczajek i biurokracja komisarzy ludowych, walka przeciwko doprowadzeniu warstw robotniczych do stanu niewolniczego, walka przeciwko mosowemu rozstrzelaniu chłopów, jedynym słowem walka dla uwolnienia Rosji, która tonie w krwi. My, głosi komunikat, rozwiniemy sztandar trzeciej rewolucji i idziemy do zwycięstwa albo na śmierć.

STAN WYJĄTKOWY NA UKRAINIE.

BUKARESZA 113 (EE) Bolszewicy ośmieli na Ukrainie stan wyjątkowy i zaczęli mobilizację i rekwizycję koni.

ZYWNOSĆ DLA POWSTANCÓW.

WYBORG. 113 (EE) Okret wiozący żywność dla powstańców kronsztadzkich wyruszył w drogę do Kronsztadu pod flagą szwedzka.

ZDOBYCIE ORANIENBAUMA.

RYGA 113 (EE) Otrzymano wiadomości o zdobyciu Oranienbauma przez powstańców kronsztadzkich. Pod Petersburgiem trwały w ciągu 10 b.m. zacięte walki.

Komedja w Rydze.

OSTATNI ETAP.

RYGA 10 marca. Wedle dzisiejszych informacji powstanie, jakie zorganizowali marynarze kronsztadcy przeciw Sowietom rozszerza się coraz bardziej. Już nie tylko Petersburg ale również i to całkowicie Wyborg jest ogarnięty powstaniem. Bolszewicy skoncentrowali przeciw powstańcom dywizję komunistyczną, składającą się z żołnierzy, rekrutowanych z pośród ludów baszkirskich i innych koczowniczych plemion. W moskiewskich kołach sowieckich panuje popłoch. Przebywające tu delegacje sowieckie są nad wyraz przygnębione wypadkami w Rosji.

RYGA 11 marca. Z powodu wydrożenia Joffego posiedzenia komisji redakcyjnej zostały wznowione dziś w południe. Na posiedzeniu tem omawiana jest sprawa zwrotu zabytków ewakuowanych. Jest słaba nadzieja, aby dyskusja nad tą sprawą zakończyła się dziś.

BOLSZEWICY O PODPISANIU TRAKTATU.

RYGA 11 marca. Wychodzący tu organ bolszewicki „Nowy Put” zamieszcza wiadomość, że o ile nie zajdzie nieprzewidziane przeszkody, podpisanie traktatu nastąpi w połowie marca. B.S.

Walka o Górny-Sląsk.

Niemcy wynoszą się.

BYTOM 10 (PAT) „Oberschlesische Morgen Zeitung” donosi, że od 1 października r. u. wywieziono z G. Śląska 18000 wagonów towarowych. Wiadomość ta podana przez dzienniki niemieckie potwierdza nasze doniesienia o niemieckich przygotowaniach do ewakuacji G. Śląska. (3)

FRANCUZ O GÓRNYM ŚLĄSKU.

B. minister Lefevre omawia w „Journalu” ponownie sprawę plebiscytu na G. Śląsku. Krytykuje on decyzję w sprawie głosowania emigrantów, która grozi zachwianiem gło-

wania. „Posiadanie Górnego Śląska, powiada Lefevre, ma znaczenie dla Niemiec. Ludendorff sam przyznał, że Niemcy nie byłoby mogli bez Górnego Śląska prowadzić wojny. Obowiązkiem Sprzymierzonych jest uczynić wszystko, ażeby Niemcy nie osiągnęli celu, jaki sobie wytknęli, celem tym zaś jest unicestwienie gwałtem plebiscytu. Oprócz Niemiec wszech Niemców, niemieckiej kasty militarnej ich wielkości finansowych i wielkich właścicieli ziemskich, nikt nie ma interesu w niepokojach. Niebezpieczne byłoby dla nas, gdybyśmy mieli te polityczne ścierpieć”.

by umożliwić spokojne przeprowadzenie plebiscytu, by głosowali tylko ci, co mają do tego prawo, by zapewnić normalny bieg życia ludności górnośląskiej wraz z przyłączeniem Śląska do Rzeczypospolitej. Gdy po skończeniu wojny zwycięskiej—mówił prezydent—państwa sprzymierzone zabierają się do wywierzenia sprawiedliwości dziejowej sadziliśmy, że te zasady w całej pełni będą zastosowane do ziem, które oderwane zostały od państwa polskiego. Niestety nadzieje nas zawiodły. Postanowiono przeprowadzić plebiscyt na G. Śląsku chociaż pierwotnie traktat wersalski orzekł bezwarunkowe przyłączenie Śląska do Polski. Nastąpił długi okres ciężkich przeżyć. Obecnie nadchodzi koniec tej próby. Czekamy spokojnie na wynik.

Nie wątpię, że komisja międzysojusznicza zdoła zapewnić ludności swobodne wypowiedzenie swej woli.

Następnie p. Buzek referował wniosek nagły o nadużyciach czeskich podczas spisu ludności na Śląsku Cieszyńskim. Wnioskodawca wnosi, aby rząd złożył protest przeciw temu spisowi i domagał się od rządu czeskiego przeprowadzenia na Śląsku Cieszyńskim ponownego spisu ludności, a w razie odmowy wrócił się do Ligi Narodów o przeprowadzenie spisu pod jej kontrolą.

Nagłość wniosku przyjęto.

Następne posiedzenie we wtorek o godz.

Na porządku dziennym dokończenie 3 czytania ustawy konstytucyjnej i głosowanie tej popołudniu.

Wątpliwości około traktatu francusko-polskiego.

Nadeszły do Paryża instrukcje z Warszawy, dotyczące traktatu handlowego i natychmiast posel hr. Zamoyski wraz z radcą handlowym Doleżalskim rozpoczęli odpowiednie rokowania z przedstawicielami francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych, dyrektorem departamentu politycznego hr. Peretti della Rocca, rzeczoznawcami handlowymi pp. Labonne i Vitrolle oraz z p. Serruys, dyrektorem wydziału traktatów handlowych w ministerjum przemysłu i handlu.

Trzy umowy przygotowano już w zupełności do podpisu. Pierwszą stanowi konwencja handlowa, drugą protokół dodatkowy, zawierający niektóre klauzule handlowe o charakterze tymczasowym, trzecią układ wzajemny, i trzonę praw, interesów, majątków obywateli państw.

Podczas rokowań natrafiono na istotne trudności przy sprawie nafty galicyjskiej. Delegaci polscy odmówili przyjęcia propozycji francuskiej i zażądali z Warszawy kontr-propozycji, których nadejścia oczekują przez najbliższego sierpnia.

Po opracowaniu ostatecznego tekstu umowy nattowej i po podpisaniu wszystkich umów ekonomicznych zostanie podpisany protokół zawierający i od tej chwili dopiero zaczną obowiązywać również podpisane poprzednio traktaty polityczny i militarny.

Traktaty ekonomiczne będą musiały z drugiej strony otrzymać ratyfikację ciał ustawodawczych. (7)

Komunikat.

„Na plebiscyt Górno-Sląski”.

Stosownie do zapowiedzi robotnicy i pracownicy fabryki zgierskiej „Przemysł chemiczny w Polsce” złożyli ofiarę na plebiscyt Górno-Sląski z części swych zarobków, przeznaczając na ten cel 6 godzin nadliczbowych w ciągu jednego tygodnia. Zarobek za te 6 godzin od 157 osób wyniósł 50874 mk. 30 fen. Zarząd fabryki w uznaniu tej ofiarności swych pracowników przyznał na tenże cel takąż sumę, co razem uczyniło 101748 mk. 60 fen. Pieniądze wraz z odpowiednim protokołem zostały dzisiaj złożone w obecności dwóch delegatów od robotników i jednego od pracowników w kasie Komitetu Plebiscytowego.

Komitet Plebiscytowy Okręgu Łódzkiego (3)

PLEBISCYT 20 MARCA.

Po krótkich lecz ciężkich cierpieniach opatrzony św. Sakramentami zmarł w środę 9 marca o godzinie 8 wiecz. mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojcis, brat szwagier, stryj i wuj

ś, † p.

Józef ZEMLER

w 56-tym roku życia

Przeprowadzenie drogi nam zwłok odbędzie się w niedzielę dnia 13 marca o g. 4 pp. z domu żałoby przy ul. Lipowej № 43 na stary cmentarz katolicki

769-1

Stroskana Rodzina

KRONIKA

— Znaczkę plebiscytową

Nowy znaczek plebiscytowy na rok 1921 przedstawia się jako okrągły medal nie większy od 20 fenigówki, koloru złota. Na nim napis, „Słask nasz! Tak nam dopomóż Bóg!“ Cena tego zetonu wynosi 50 m.

Prezes komitetu plebiscytowego, marszałek Trampczyński na ostatnim zebraniu rzekł. Zeton ten musi być odznaka Wszechpolska. Każdy w dniu 21 marca musi znak ten nosić na piersiach.

— „Dzień Górnego Śląska“.

Specjalny Komitet urządza w dzień 13 b. m. t. j. w nadchodzącą niedzielę uroczysty „Dzień Górnego Śląska“ z okazji zapowiedzianego w miesiącu bieżącym głosowania plebiscytowego, które rozstrzygnie losy przyszłości i potęgi Polski.

O. g. 10 rano uroczyste nabożeństwo w katedrze Sw. Stanisława Kostki.

Po skończeniu nabożeństwa o g. 11-ej rano wyruszy pochód przy współudziale siedmiu orkiestr, w którym uczestniczyć będą organizacje, instytucje i związki, szkoły, przedstawiciele władz i urzędów, cechy, stronnictwa polityczne, stowarzyszenia, zawody wolne, straż ogniowa i t. d.

Pochód posuwając się przez ul. Piotrkowską dojdzie do Placu Wolności, gdzie się zatrzyma. Tutaj wygłoszą przemówienia: imieniem Komitetu Plebiscytowego p. Chwalbiński, w imieniu Rządu Wojewoda Kamiński, imieniem miasta wiceprezydent dr. Stupnicki. Po przemówieniach pochód zostanie rozwiązany.

W tymże dniu odbywać się będzie kwesta uliczna i w lokalach. Sprzedawane będą znaczki od mk. 2 do 100 mk., oraz bilety „Loterji Milionówek“ po mk. 20. (6)

— Całkowity przymus szkolny w Łodzi.

a) Komisja powszechnego nauczania prowadzi obecnie prace przygotowawcze dla całkowitego dopełnienia zamierzonego jeszcze w 1919 roku planu powszechnego obowiązkowego nauczania. Prowadzona przez komisję bardzo ścisła statystyka szkolna stwierdza, że dla wypełnienia planu zachodzi potrzeba otwarcia w przyszłym roku szkolnym 100 nowych oddziałów w szkołach powszechnych miejskich. Odpowiednie zamierzenia wprowadzone już zostały do budżetu Wydziału oświaty i kultury na rok 1921/2.

Dokonanie tego planu umożliwi komisji zapewnienie każdemu dziecku miejsca w szkole. Zapis do szkół będzie przymusowy i normowany przez Biuro powszechnego nauczania. (6)

— Dobrodziejstwa.

a) Delegacja budowlana przy Magistracie, na posiedzeniu w d. 10 b. m. postanowiła podwyższyć taryfę opłat na rzecz kasy miejskiej za świadczenia różnego rodzaju, okazywane mieszkańcom miasta przez Wydział budowlany — o 200 proc.

I tak n. p. za rozpatrywanie planów, przed stawionych do zatwierdzenia pobierana będzie opłata 30 mk. od formatu, oraz 3 proc. od kosztu budowy, za zezwolenie na rozebranie budynku mk. 300; za wystawienie świadectw celem założenia oddzielnych ksiąg hipotecyjnych mk. 150; za używanie 1 metra kwadratowego chodnika na ustawienie werand — rocznie mk. 90. (7)

— Inwalidzi.

a) Inwalidzi cywilni, którzy ucierpieli wskutek działań wojennych i w swoim czasie byli zarejestrowani otrzymują od ministerjum pracy i opieki społecznej wsparcia miesięcznie w wysokości od mk. 200 do 660, a niezależnie od tego protezy rąk i nóg (sztuczne ręce, nogi, palce i t. p.)

W danej chwili liczba inwalidów cywilnych w Łodzi, pobierających zapomogi wynosi 20-tu, a suma wypłacana miesięcznie stanowi 18.000 mk. (7)

— Urządnicy poczt i telegrafów.

a) Departament Apropowizacji Województwa Łódzkiego zawiadomił starostów i komisarzy apropowizacyjnych przy magistratach miasta Łodzi i Pabjanic, że zaopatrywanie pracowników poczt i telegrafów przekazane zostało Urzędowi zaopatrywania dodatkowej apropowizacji funkcjonariuszów państwowych. Pracownicy wymienionych instytucji powinni otrzymać w marcu urzędniczy deputat marcowy z zapasów Starostwa na zlecenie Urzędu zaopatrywania pracowników państwowych. (7)

— Towarzystwo Krajoznawcze.

Zarząd Oddziału Miejscowego zawiadoma, że w sobotę d. 12 b. m. odbędzie się w lokalu Tow. pożegnałna herbata dla p. Konrada Fiedlera Członka Zarządu i długoletniego pracownika Towarzystwa Krajoznawczego. Zarząd uprasza o liczne zebranie się członków i gości.

— Budowa Szkoły.

Przerwane na czas miesięcy zimowych roboty około budowy gmachu na szkoły miejskie przy ul. Zagajnikowej, magistrat rozpocznie z początkiem wiosny r. b.

Cały gmach frontowy wzniesiony został dotychczas do parteru; obszerny budynek sal gimnastycznych znajduje się już pod gzemsem dachowym. 2

— Wsparcia dla instytucji.

a) Ministerjum pracy i opieki społecznej przyznało za czas od 1 stycznia do 1 kwietnia 1921 r. tytułem zapomóg 400.000 mk. schroniskom i przytułkom w Łodzi i okręgu łódzkim. Podziałem tej sumy pomiędzy instytucje zajmie się komisja opieki społecznej.

Niezależnie od tego ministerjum przyznało na bieżący kwartał: Towarzystwu Schronisk Sw. Stanisława Kostki mk. 45.000, na Dom Starców i Kalek i przytułek noclegowy — pod egidą Chrześcijańskiego Tow. dobroczynności 40.000 dla sierot wojennych mk. 23.000, oraz dla nowo powstałej w Łodzi bursy dla chłopców terminatorów mk. 35.000. 2

Komunikat.

Ze Stowarzyszenia Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan.

Zarząd Stowarzyszenia wzywa wszystkich członków do najliczniejszego zebrania się w lokalu Stowarzyszenia (Piotrkowska 113) w niedzielę dnia 13 marca r. b. o godzinie 9 i pół, rano dla przyjęcia udziału w urzędzonym przez Komitet Plebiscytowy G. S. nabożeństwie w Kościele Sw. Stanisława Kostki i w pochodzie własnym sztandarem korporacyjnym. (6)

15—2

Na plebiscyt Górno Śląski.

Stosownie do zapowiedzi robotnicy i pracownicy fabryki zgierskiej „Przemysł chemiczny w Polsce“ złożyli ofiarę na plebiscyt Górno Śląski z części swych zarobków, przeznaczawszy na ten cel 6 godzin nadliczbowych w ciągu jednego tygodnia. Zarobek zate 6 godzin od 157 osób wyniósł 50874 mk. 30 fen. Zarząd fabryki w uznaniu tej ofiarności swych pracowników złożył na tenże cel taką sumę, co razem uczyniło 101748 mk. 60 fen. Pieniądze wraz z odpowiednim protokołem zostały dzisiaj złożone w obecności dwóch delegatów od robotników i jednego od pracowników w kasie Komitetu Plebiscytowego. (6)

Pochód,

Nr. Org. Kobiet bierze udział w pochodzie urządzonym przez Komitet Plebiscytowy w niedzielę dnia 13 b. m. Członkinie N. O. K. proszone są o zebranie się na cmentarzu Kościoła Sw. Stanisława Kostki przy Krzyżu o godz. 10 i pół przed południem. (6)

Celem wzięcia udziału jako korporacja zawodowa w uroczystym nabożeństwie i pochodzie w dniu 13 b. m. na rzecz plebiscytu na Górnym Śląsku uprasza się p. p. członków Stowarzyszenia Handlowców Polskich o przybycie do lokalu Stowarzyszenia jako miejsca zbiórki w niedzielę dnia 13 b. m. o godz. 9-ej rano punktualnie. (6)

774—1

Teatr Polski.

Dzisiaj dwa widowiska: o godz. 4 po poł. po najniższych cen. dla młodzieży ukaze się po raz 16-ty i ostatni w b. sezonie „Panna Damazy“ J. Blizińskiego o godz. 8 wiecz. po cenach niższych aktualna satyra B. Winawera p. t. „Księga Hjoba“.

W niedzielę o godz. 12 w południe po cenach minimalnych XI Poranek Dramatyczny „Polska w Weselu St. Wyspiańskiego“ Prelegat Z. Lorentz. Recytacja ilustrująca pp. Dunikowska Pilsarski i Rostał. O godz. 3 po poł. po cenach popularnych „Chory z urojenia“ z dyr. Zelwarrowiczem w tytułowej roli, o godz. 8 wiecz. świetnie wystawione i doskonale grane „Dziady“ (III część) A. Mickiewicza. 2

SWÓJ do SWEGO !!!

Ważne dla Kooperatyw i handlujących bławatnymi towarami

**POLSKI DOM HANDLOWY
T. LEWANDOWSKI**

Łódź, Piotrkowska № 175

Sprzedaj tkanin bawełnianych, wełnianych i trykotaży.

Ceny fabryczne. 746

SZKOŁA JĘZYKÓW NOWOZYTYNYCH

„Linguarum Schola“ — Amblard i Dob

Piotrkowska 157 — Lekcje w kompletach i pojedynczo — Wykłady odbywają się od 5-ej do 9-ej wieczór, po jednej godzinie i 3 razy tygodniowo. Używa się wyłącznie język wykładowy Od 15 marca nowe komplety Zapisać się można zaraz od 11-ej do 2-ej pp. i od 6-ej do 9-ej wiecz.

Wiązanka losu loterji państw.

CENA 11942

zaginęła lub została wydana przez pomyłkę.

Zastrzeżenie zabiegane

Czy chcesz mieć cukier na święta?

Zapłać mk. 20. — za prawo zgadywania, gdzie ukryto worek cukru,

Zgadnij, a w Wielką Sobotę dostaniesz worek cukru.

Miejsce ukrycia worka cukru mogą być lokale urzędów państwowych, komunalnych, szkół, banków oraz przedsiębiorstw użyteczności publicznej.

Kartkę na prawo zgadywania możesz dostać w kinematografach, w biurze Czerwonego Krzyża, ul. Piotrkowska 95, w biurze Białego Krzyża, ul. Piotrkowska 102, u p. Damsowa, ul. Sucha 3, w portierniach fabryk I. K. Poznańskiego i Gajera, w Resursie Rzemieślniczej, ul. Kilińskiego 117.

Tam też należy zwracać odpowiedzi.

Za pieniądze uzyskane żołnierz będzie miał świętowo!

Odpowiedź należy złożyć do 23 b. m. włącznie.

12

Suchedniowska Fabryka odlewów

Spółka Akcyjna

Skład własny fabryczny w Łodzi,

— — — — —
Aleja Kościuszki Nr. 89. — — — — —

557

poleca zawsze znajdujące się na składzie:

Kieraty, Młockarnie, Sierokarnie, Wialnie, Części do maszyn niwnych, części zapasowe do maszyn rolniczych, a także oleje do maszyn rolniczych w kompletach, garnki emaljowane, K. ciolki, bukany, i osie do wozów, blachy kuchenne, piecyki, Kuchenki, drzwiczki do piecyków, odlew, lano-kute.

Dział kanalizacyjny: rury zlewowe, wodociągowe, zlewy, klozety, fiansze do rur i t. p. — — — — — Ceny fabryczne.

Kilkaset

mórg lasu starodrzewu

okazyjnie do sprzedania. Oferty pod „Progres“ w „Rozwoju“.

Cement
wapno,
gips,

tektura smołowcowa,
maś sklejnę
smoła (do tektury)
trzcinnę,

polecają:

Konstanty Kawecki i s-ka

Łódź, Przejazd 21.

Mieszkanie

z 6 pokoi, zamienię na 10 pokoi, lub większe. Oferty w „Rozwoju“ pod „Mieszkanie w centrum“

Jedwabne suknie

w dużym wyborze ostatnie fasony 7800.— 9500.—
szewiot. 1550-1950 3500
i droższe etaminowe 5500
Bluzki batyst. 450. etaminow. 850.—

Szmechel i Rozner
Piotrkowska 100 Filja 160
756

Do sprzedania kompletna

pralnia parowa

Krause Ostrów (Poznańskie)
ul. Staro Targowa № 1
773 2

Udzielam

lekcji gry fortepianowej.

Zgłaszać się Wschodnia 67
m. 16 od 6 7. 766 1

Doktor medycyny

Stefan Kleniewski

ordynuje w chorobach płuc, krtani, gardła, nosa i uszu od 5 do 7,

Sienkiewicza 50 m. 11,
Nawrot 17).

720-3

Sprostowanie.

I Stowarzyszenie Właścicieli nieruchomości, ul. Królika 4, komunikuje, że sprawozdanie z posiedzenia u Komisarza Rządu w dniu 7 bm. w sprawie dozorców domów, wydane do gazet, nie jest dokładne, gdyż delegaci I Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości, nie przyrzekali uzyskać mandaty od swych zarządów, bo to mogli mieć, idąc na posiedzenie, lecz obiecali postarać się u zarządu o zwołanie ogólnego zebrania wszystkich Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi i ono dopiero ma prawo wyznaczać delegatów do pertraktowania ze związkiem zawodowym dozorców domów.

11

ZARZĄD

I STOWARZYSZENIA WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI

m. ŁODZI ul. Królika 4

Zawiadomienie.

Zarząd Stowarzyszenia Drobnych Kupców i Przemysłowców Polskich w Łodzi, ul. Andrzeja 34, zaprasza Członków, Sympatyków Stowarzyszenia, oraz Przedstawicieli Zrzeszeń pokrewnych

na uroczystość poświęcenia sztandaru

mającą się odbyć w dniu 13 b. m. w Katedrze św. Stanisława Kostki o godz. 8 i pół rano.

Po nabożeństwie zebrani członkowie uczestniczyć będą w ogólnym pochodzie do Placu Wolności, skąd ulicami Konstanyńską i Gdańską przejdą do swej siedziby przy ul. Gdańskiej № 111, dla zdjęcia pamiątkowej fotografii.

761

Do handlowego interesu potrzebni:

Rutynowany korespondent lub

Korespondentka i

Pamiętnik buchaltera.

Oferty z odpisami świadectw i referencjami składać w redakcji „Rozwój“ pod P. P.

760

Butelki kupujemy wagonami po najwyższych cenach.

Kruczyński i S-ka

Bydgoszcz — św. Trójcy 1-a. tel. 1323.

Boisko sportowe HELENOW

Niedziela dn. 13 bm. o g. 2 i pół po południu
Gra w piłkę nożną

między drużynami B. Z. 51 p. S. K. Łódzkie Tow. Sportowe. Podczas gry przygrzywać będzie orkiestra 51 p. S. K. Gra odbędzie się bez względu na pogodę

14

W majątku Rastrokonie

poczta Zdunska-Wola, są do sprzedania 720

woły młode 10 sztuk, robocze,

